

Доколку минатата година остана забележана по краткотрајниот, но жесток судир меѓу Русија и Грузија во јужноосетиската област, почетокот на оваа година сигурно е во знакот на возобновениот израелско-палестински конфликт во појасот Газа. Немилосрдноста на Хамас, од една страна, и израелските сили, од друга страна, повторно, по којзнае кој пат, ги ставија на тест светските меѓуцивилизационски и меѓурелигиозни односи. Веќе ретко кој зборува за конфликт меѓу две држави, меѓу две нации. Сè погласни се реториките за христијанско-муслимански судир, за војна од верски карактер. Од воен аспект, сè ова е увертира за она што можеби подоцна би следувало во американско-иранските односи. Стратегијата на Вашингтон за елиминирање на моќта на Техеран е долгорочна цел не само на САД, туку и на Израел и на европските земји. Интересен е тајмингот на почетокот на новите судири меѓу Хамас и израелските безбедносни сили. Сè тоа се случи на само дваесеттина дена од заминувањето на Џорџ Буш од Белата куќа и доаѓањето на Барак Обама на местото нов американски претседател. Дали операцијата на Израелците во палестинските територии мораше да се случи во мандатот на Буш, а не на Обама? Од новиот шеф на американските држави муслиманскиот свет очекува многу пофлексибилен однос кон муслиманските земји и народи, пред сè, затоа што и самиот ѝ припаѓа на таа вера.

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

Затоа работата во Газа, иако е водена од израелските власти, мораше да се случи пред крајот на мандатот на сè уште актуелниот претседател Џорџ Буш. Американско-израелските врски секогаш биле издигнати на највисок степен, па оттука меѓусебната координираност и во последните операции во Газа веројатно била максимално обезбедена. Од февруари натаму состојбите ќе треба да се нормализираат, а Обама и Хилари Клинтон ќе ја имаат предводничката улога во пронаоѓањето трајно и одржливо решение за палестинските територии. Се разбира, Израел ќе ја однесе победата, како воена, така и територијална. На Палестинците нема да им остане ништо друго, освен да го прифатат меѓународниот план, кој по воениот пораз од Тел Авив, за нив ќе биде под очекувањата.

Изминатите денови повторно беше покренато прашањето за улогата и за функционалноста на Советот за безбедност на Обединетите нации. Дали тој потфрли, дали остана зацементиран во мноштвото блокади, кои со години му ги наметнуваат одделни држави? Ваквите анализи ја навраќаат светската организација во времињата на српско-албанските односи, НАТО бомбардирањето врз Југославија, разврска на косовската независност. Слични реторики имаше и тогаш, кога многу светски државници во Обединетите нации гледаа институција која е фрлена во втор план, без сопствен глас во планетарните настани. Нешто слично се случува и сега, кога се разгледува новиот израелско-палестински судир. Советот за безбедност на индиректен начин е изземен од случувањата. Правото на вето од една земја во континуитет ги спречува сите предлог-резолюции кои доаѓаат од другите земји, а вообичаено му припаѓаат на спротивниот политичко-идеолошки табор. Ако не е Русија, тогаш е Америка и обратно. Останатите се врзуваат за една од овие две земји, со која имаат поблиски дипломатски релации. На овој начин функционираат некогаш попу-

ларните Обединети нации. Обидот на Палестинците преку Арапската лига да ја протуркаат резолуцијата, со која се осудува израелскиот атак врз Газа, не помина откако САД се спротивставија на предлогот бидејќи во него не се спомнуваат нападите на Хамас врз Израел. Како и да е, состојбите на Блискиот Исток практично ќе се водат вон-институционално. Веројатно на тој начин нештата се решаваат многу побрзо и поедноставно. Тоа што тие немаат соодветно покритие, кое би почивало врз темелите на меѓународното право, очигледно и не е многу битно. Низа настани во изминатиот период се одвиваат на ваков начин. Деценијата зад нас има

ШЕЕСЕТ ГОДИНИ БОРБА ЗА АУТОНОМИЈА

Појасот Газа и Западниот брег се делови од палестинската народна самоуправа. Државата Палестина со целосен суверенитет сè уште не постои, но палестинската самоуправа, со одредени државни овластувања е прифатена од страна на одредени арапски земји како државен субјект. Западните влади и Обединетите нации ја прифаќаат таквата државна творба само во ограничен облик. Палестинските подрачја се состојат од повеќе меѓусебно неповрзани територијални подрачја населени со Израелци, како што е, на пример, појасот Газа. Во 1948 година Јордан го заведе Западниот брег на реката Јордан, а Египет ја презеде Газа. По шестдневна војна во 1967 година израелските воени сили ги ставија под своја контрола Западниот брег и Газа. Оттогаш па сè до денес Палестина нема постојан суверенитет. Државните структури постојано се нецелосни и не се докрај организирани. Палестинците имаат своја полиција, но големи делови од нивната територија контролира изра-

**ПАЛЕСТИНЦИТЕ НЕЗАДОВОЛНИ И
ОД АРАПСКИТЕ ЛИДЕРИ**

нираат сопствениот став кон палестинското прашање. Британската диплома-тија влече на една страна, француската на друга, источните земји кон трета... Тоа им оди во прилог на израелската доминација и надмоќ, бидејќи сега Палестинците немаат значаен сојузник во западниот свет. Зад нив застава само Арапската лига која, пак, помина не-славно со Предлог-резолуцијата во Со-ветот за безбедност на Обединетите нации. Ваквите околности придонесоа израелската војска лесно да ја прегази најнаселената област во светот - Газа. Никој не реагираше соодветно, никој не презема решителни чекори за да запре жестокиот конфликт меѓу заво-јуваните страни. Молчаливоста на моќ-ните меѓу редови значеше согласност со она што го прави израелската др-жава. Обидот на Тел Авив да ги неу-

ГАЗА ПРЕГАЗЕНА ПО РУСКИ РЕЦЕПТ

елската војска. Палестина е еден од основачите на Исламската конфе-ренција и е призната како службена земја-членка. Исто така, таа е член-ка и на Арапската лига. Во 1988 го-дина Јасер Арафат во Алжир ја про-гласи Палестина како држава, која веднаш беше призната од околу 100 држави, меѓу кои и земјите од источниот блок, како и од неврза-ните земји. Со договорот од Осло е постигната денешната автономија, која сè уште не е докрај остварена. Арапите инсистираат да го контро-лираат целото подрачје на Запа-дниот брег, како и источниот дел од Ерусалим, што е неприфатливо за Израелците. Приказната продол-жува.

безброј такви примери. Дека одредени процедури и правила во рамките на работењето на светската организација треба да се менуваат е повеќе од јасно, но сè уште отсуствува заложбата да дојде до ревизија на функционирањето на нејзините тела. Во еден ваков кон-текст можно е некому ваквите состојби да му одат во прилог. Оттука, развојот на настаните во наредниот период ќе се одвива така како што ќе посакаат го-лемите сили и нивните интереси.

НЕМОЌТА НА ЕВРОПСКАТА СИЛА

Во новонастанатата ситуација на Блискиот Исток целосно потфрли и Ев-ропската унија. Нејзината реакција не-маше никаква логика, на површина из-лезе некоординираноста меѓу земјите-членки и недефинираноста на ставот. Новиот претседавач со Унијата, опера-цијата на израелските безбедносни сили ја оквалификува како одбранбена, што дополнително ги иритира муслиман-ските земји. Поистоветувањето на ев-ропскиот со американскиот став околу случувањата со Газа многумина го оце-нија како уште едно понижувачко до-дворување на Европа кон Америка. Ва-куум периодот кој моментно владее со примопредавањето на власта во Ва-шингтон создаде проблеми во функ-ционирањето на европските држави, па оттука сами не знаат да го дефи-

Не може да биде прифатлив уште еден едно-стран прекин на огнот, кој би до-вел до нови ра-кетни напади врз Израел. Ес-калацијата на насилството во појасот Газа не

ја испровоцира Тел Авив, туку теро-ристичкото движење Хамас, кое сака да го уништи Израел. Хамас треба да се разоружа и тоа е единствениот начин да престанат воените дејства. Ги одобрувам и ги охрабрувам ак-циите на израелските сили, затоа што тие имаат дефанзивен карак-тер. Хамас покажа дека нема на-мера да му служи на палестинскиот народ. Од сите страни барам да извршат притисок врз ова ради-кално движење, за да се откаже од теророт. Ветувањата не се доволни. Мора да постојат механизми за над-гледување за да се спречи криум-чарењето на оружје за потребите на терористичките групи во Газа.

Џорџ Буш

Хамас треба да престане со ракетирањето на Израел. Ние не сакаме прекин на огнот, туку крај на насилството, за да не се дозволи претворање на Газа во сателит на Иран. Израел нема територијални амбиции кон појасот. Ситуацијата е без преседан. Соочени сме со терористичка група, која ја контролира територијата откако незаконски ја презеде власта, не е заинтересирана за спасување на животите на сопствените деца и жени и испалува ракети врз израелските училишта. Француско-египетскиот план предвидува прекин на огнот, обновување на израелско-палестинските преговори и дијалог меѓу палестинската автономна власт и Хамас, но за истиот треба време за да се разгледаат деталите.

Шимон Перез, претседател на Израел

Шимон Перез, претседател на Израел

Победата доаѓа, фала му на Бога. Војската на Хамас дава најдобар пример во борбите со војската која светот ја смета за непобедлива. Страдањата кои ги преживуваме денес, ќе ни помогнат утре да ги оствариме националните цели. Со офанзивата во Газа Израел си пресуди сам на себе, давајќи

му на светот причина за бришење на израелскиот ентитет во Палестина. Легализираа убивање на своите деца, убивајќи ги палестинските. Легализираа уривање на синагогите и на училиштата, уривајќи ги нашите џамии и нашите училишта.

Махмуд ал-Захри, еден од лидерите на Хамас

Соединетите Американски Држави покажуваат пристрасност во судирот меѓу Израелците и Палестинците во Газа. Забележана е диспропорционалност на израелскиот одговор, која Газа ја доведе на работ на хуманитарна катастрофа. Потребно е да се изврши притисок врз двете страни за да дојде до прекин на воените дејства. Загрижени сме за оружјето и за воената опрема со која Вашингтон ги снабдува израелските сили. Тоа треба веднаш да запре и да се спроведе истрага околу тоа дали американското оружје е користено за кршење на човековите права.

дел од писмото на Амнести интернешнл до Кондолиза Рајс

трализира терористичките одреди во Палестина е оправдан, бидејќи борбата против глобалното зло е успешна доколку се води во континуитет. Но, дали во целата таа приказна се крие нешто друго, а Хамас е само исклучителен повод за да се оправда процесот, е прашање на кое аналитичарите во наредниот период ќе треба да посветат сериозно внимание. Патешествијата на Никола Саркози и на Тони Блер низ арапските метрополи претставуваа одлична глума на европскиот политичко-дипломатски блок за наводната заинтересираност на земјите од ЕУ за она

што се случува во Газа. Европа покажа и докажа дека е небитен елемент во големите светски настани, без моќ со нешто да придонесе во нивната разрешница. Истото ѝ се случи во текот на август минатата година, кога не знаеше со ништо да ѝ се спротивстави на Русија при операцијата во Грузија. Војската на Путин газеше сè пред себе, дипломатите во Брисел само осудуваа, а дел од европските земји ѝ се закануваа на Москва дека нема да учествуваат на "Евросонг 2009", кој ќе се одржува во руската метропола. Ете тоа беше реакцијата на европската заедница. Немало да пеат во Москва доколку руските трупи не се повлекле од Јужна Осетија. Денес истата грешка Брисел ја повторува на Блискиот Исток. Доцни во секој поглед. Додека европските државници ги дефинираа ставот и размислуваат што да преземат, Газа веќе е прегазена. Веќе сè е доцна. Откако едната страна воено ќе капитулира, многу брзо и лесно ќе се донесе мир. Зелената маса ќе реши сè. Европа сака тука да одигра некоја улога за да ја оправда својата немоќ. Таа секогаш игра на теренот кога работите се при крај или веќе се завршени. Така се случи и со француско-египетскиот план за ставање крај на насилствата во Газа. Превентивните механизми одамна се

надвор од стратегијата на Европејците. Како и да е, светот уште еднаш беше сведок на веќе видена епизода во геопланетарните случувања. Уште еднаш се докажа кој е кој на светската сцена. Кој е победник, а кој поразен, кој е играч, а кој статист во целата ситуација. Тоа е секогаш однапред предвидливо и остварливо. Вообичаено, големите сили во своите походи се водени од моќта со која располагаат. Оттука, и исходот од новиот израелско-палестински конфликт ќе биде таков како што однапред го зацртаа и предвидоа воените стратегии од западниот свет.